
**INTRODUCTION TO THE FARSI EDITION
OF GHOST LIGHT
By Michael Chemers**

I cannot fully express my excitement over the fact that the distinguished theatre scholar Narges Yazdi, of the Tehran University of the Arts, has undertaken a translation of my book *Ghost Light* into the Farsi language. Persian theatre has a tradition that is one of the richest and most ancient in the world. Naqqali, the sophisticated *Ru Howzi* and *Siah-Bazi* social comedies and *Kheimeh Shah Bazi* puppetry of the kind Professor Yazdi has studied, not to mention diverse forms of music and dance have always thrived in Iran, although most Westerners are not as aware of these powerful traditions as we ought to be, nor of the powerful contemporary theatre culture present in Tehran and other cities. Also of tremendous significance is the impact that Persian theatre has had on the development of other theatrical traditions in all parts of the world. Ancient Persia's ideal geographical position and stable society has, over the millennia, supported the exporting of theatrical traditions (and other forms of art and storytelling) to a degree of magnitude that can probably never be fully measured. So knowing that *Ghost Light* will become a part, however tiny, of that magnificent tradition is at once deeply gratifying and humbling.

In my conversations with Professor Yazdi I have learned that there is a great deal of common ground between US and Iranian dramaturgs. In both countries, dramaturgy as a discreet practice within professional theatre has been seen more as a luxury than essential in recent times, but in both countries dramaturgs are becoming more critical to the process of good theatre-making. And in both countries, the title "dramaturg" has many meanings in different contexts. The importance of the work of Professor Yazdi and her colleagues to sustain and advance the role of the dramaturg in Iranian theatre cannot be overestimated.

Of course, one of the most important things a dramaturg can do is to act as a cultural ambassador. Dramaturgs are, at their core, students and teachers of culture, and they are as much transmitters of culture as they are absorbers of it. This is a sacred and sometimes difficult duty, especially when political strife between nations creates seemingly insurmountable gulfs. But art, and especially the theatre, can effectively and reliably bridge such gulfs, and it is my deepest wish that the Farsi edition of *Ghost Light* would in some small way encourage such an exchange.

I will close this short introduction, then, with a thought from the progenitor of modern dramaturgy, G. E. Lessing, who wrote:

"They make glorious wreckage who are lost in seeking worlds."

Michael M. Chemers
SantaCruz, California, USA
October 13, 2015

مقدمه مترجم

این روزها پرسش دراماتورژی چیست؟ و دراماتورژ کیست؟ زیاد به گوش می‌رسد. در سالهای اخیر عنوان دراماتورژ تزیین‌کننده بروشورهای نمایشها بوده، بدون اینکه درک صحیحی از معنای آن وجود داشته باشد. خوشبختانه کتابهایی که در سالهای اخیر با موضوع دراماتورژی ترجمه شده‌اند، تا حدی به آشکار شدن این مفهوم کمک کرده‌اند. البته نمی‌توان انتظار داشت این مفهوم که در کشور ما نوپاست به سرعت با شفافیت درک شود. از آنجا که در سطح جهان نیز هنوز این واژه در هاله‌ای از ابهام است و بخشی از کتابهایی که در دنیا درباره دراماتورژی منتشر می‌شود، به تبیین معنای این واژه اختصاص می‌یابد. بنابراین ضرورت ترجمه آثار زیربنایی در این زمینه با هدف شفاف کردن معنی و کاربرد آن کاملاً احساس می‌شود. آقایان منصور براهیمی و محمدرضا خاکی در مقدمه مبسوطی که بر کتاب *دراماتورژی چیست؟* دراماتورژ کیست؟ نگاشته‌اند، شرح مفصل و سودمندی از معنا و کاربرد این واژه ارائه داده‌اند. بنابراین در اینجا برای آگاهی از معنای این واژه و تفسیرهای مختلفی که در سالهای اخیر و از جانب افراد مختلف در فرهنگهای مختلف انجام شده است خواننده را به آن مقدمه ارجاع می‌دهیم و برای پرهیز از تکرار، با این پیش‌فرض که خواننده با این مقدمات آشنایی دارد به اختصار به کتاب *گوست لایت* و مفهومی از دراماتورژی که در این کتاب ارائه شده است می‌پردازیم.

کتاب حاضر، یکی از ارزشمندترین کتابهایی است که در سالهای اخیر درباره این مبحث به نگارش درآمده است. عنوان این کتاب *گوست لایت*، در حقیقت استعاره تبیین‌گر این کتاب است: مفهوم دراماتورژ به‌مثابه *گوست لایت*. *گوست لایت* در حقیقت ابزاری است که برای نورپردازی به کار می‌رود و وقتی کسی در تئاتر کار نمی‌کند، در مرکز صحنه روشن گذاشته می‌شود. کاربرد *گوست لایت* دست‌کم به قرن شانزدهم برمی‌گردد. در فصل اول این کتاب، نویسنده وظیفه اصلی دراماتورژ را طرح پرسش می‌داند و معتقد است دراماتورژ مانند *گوست لایت* است که در تاریکی تئاتر روشنی می‌بخشد و از گامهای اشتباه پیشگیری می‌کند.

در کتاب پیش‌رو، مایکل چمرز نگاهی هوشمندانه و قابل درک به فلسفه و کاربرد عملی دراماتورژی می‌اندازد، حوزه‌های حیاتی در تئاتر که اغلب به اشتباه درک شده است. در این کتاب ضرورت فعالیت دراماتورژی با صراحت و شفافیت برای تمام هنرمندان تئاتر آشکار می‌شود. این کتاب پهنه گسترده‌ای شامل صدهای تاریخی، نظریه‌های انتقادی، تولیدات معاصر، نوشته‌های دراماتورژهای مختلف، و رویکردهای متعدد به تحلیل و مشارکت را دربرمی‌گیرد. همچنین نویسنده با مهارت رشته‌های اندیشه کلاسیک و معاصر را درهم می‌تند. این کتاب، ضمن پرورش مهارت‌های انتقادی، تحلیلی و مشارکتی، فضایی تأمل‌گرایانه برای اندیشیدن درباره ماهیت دراماتورژی فراهم می‌آورد. حاصل کار، کتابی پویا و مجذوب‌کننده است که هم برای دانشجویان و هم افراد حرفه‌ای در حوزه تئاتر بسیار ارزشمند است.

این کتاب در سه بخش شامل فلسفه، تحلیل و عمل طراحی شده است و هر یک از این بخشها خود به سه فصل تقسیم شده‌اند. در فصل اول، نقش دراماتورژها در تولید تئاتر با شفافیت تبیین می‌شود. دو استعاره دراماتورژ به‌مثابه «گوست لایت» و دراماتورژی به‌مثابه گام نهادن در «باغی با مسیرهای منشعب» پایه فکری این کتاب را تشکیل می‌دهند. ایده دراماتورژی به‌مثابه «باغی با مسیرهای منشعب» که از داستان

کوتاهی با همین عنوان نوشته بورخس الهام گرفته شده است، گام نهادن در مسیرهای کشف نشده و قبلاً پیموده نشده را که راهی ضروری برای غنی کردن فرایند تولید تئاتر است، برمی شمرد. در فصل دوم یک نمونه از چنین مسیر منسجمی بررسی می‌شود: افرادی از ایخرنوفرت گرفته تا لسینگ که نظریه دراماتیک او به نحو چشمگیری به ساختار، محتوا و هدف اجتماعی نمایشنامه‌ها شکل بخشیده و آنها را غنی ساخته است. در فصل سوم چکیده‌هایی از نظریه‌های انتقادی قرن گذشته که تئاتر امروز را تحت تأثیر قرار داده‌اند، از نقد تاریخی گرفته تا نقد پسااستعماری ارائه شده است، در این چکیده‌ها اندیشه‌های پیچیده و دشوار به سادگی قابل فهم شده‌اند و نیز پیوندهای مؤثری میان نظریه‌های انتقادی و نمایشنامه‌نویسان و فعالان تئاتر برقرار گشته است.

بخش دوم نیز شامل سه فصل است که الگوهای انعطاف‌پذیری برای تحلیل نمایشنامه ارائه می‌دهند. در فصل چهارم راهنمایی برای خواندن نمایشنامه و بررسی ساختار، کنش، شخصیتها، خطوط کشمکش، الگوهای تکرارشونده و عناصر تئاتری فراهم می‌شود. در فصل پنجم الگویی برای مواجه شدن با نمایشنامه‌هایی که از ساختار اوج‌گیرنده تبعیت نمی‌کنند، ارائه شده است. در فصل ششم دانشجویان می‌آموزند تا پیوندهای مؤثر میان فلسفه، الگوهای نظری، مهارتهای تحلیلی و کاربرد عملی این مهارتها برقرار نمایند.

بخش سوم شامل سه فصل است. در فصل هفتم به نمایشنامه‌های جدید، فصل هشتم به بررسی کمپانیهای تئاتر و فصل نهم به بررسی مخاطبان می‌پردازیم. در این سه فصل موضوعات گسترده‌ای شامل کار بر روی نمایشنامه‌های جدید، ایجاد پرونده برای نمایشنامه‌ها، مطالب بروشور و نمایشگاههای سالن انتظار مطرح شده‌اند.

مزیت این کتاب در این است که پیشنهادهایی کاربردی برای پرورش دراماتورژهای کارآمد ارائه می‌دهد. هر فصل دربردارنده رویکردهای کاربردی و نیز مخاطراتی است که باید از آنها اجتناب شود و در نهایت هر فصل با تمرینهای مفیدی خاتمه می‌یابد که به دانشجویان فرصت می‌دهد علایق خود را دنبال کنند و با عمق بیشتری مطالب را بررسی نمایند. این کتاب با سبکی دانشگاهی و درعین حال به راحتی قابل خواندن، به زیبایی نگاشته شده است و بی‌تردید در شکل دادن به آینده این حرفه یاریگر خواهد بود.

شایان ذکر است که فرایند انتخاب مناسب‌ترین کتاب در زمینه دراماتورژی برای ترجمه، خود فرایندی بسیار طولانی بود. با بررسیهایی که انجام شد، کتاب حاضر به این دلیل بهترین گزینه بود که هم به صورت نظری و هم عملی به بررسی دراماتورژی می‌پردازد. تعدادی از کتابهایی که در این مرحله بررسی شدند عبارت‌اند از:

- *دراماتورژی، تحولی در تئاتر*، مری لاکرست (2006). در این کتاب بیشتر به تاریخچه دراماتورژی و تحول آن پرداخته شده است.

- *دراماتورژی و اجرا*، کتی ترنر و سین برنت (2008). این کتاب مباحث بسیاری را دربر می‌گیرد ولی به صورت بسیار سطحی و گذرا به آنها می‌پردازد (مثلاً دراماتورژی رقص) و بخش زیادی از مطالب آن از طریق مصاحبه با افراد فعال در آن حوزه‌ها به دست آمده است. به علاوه در این کتاب فرض بر این است که خواننده با معنای دراماتورژی و مباحث مقدماتی آن آشناست.

- دراماتورژی چیست؟، برت کاردولو (1995). این کتاب نسبتاً قدیمی شده است و بسیاری از مباحث آن به صورت کامل تر در کتاب‌های جدیدتر یافت می‌شود. به علاوه، بخشی از مطالب اصلی آن در فصلنامه تئاتر ویژه دراماتورژی ترجمه و منتشر شده است.

- دراماتورژ شکسپیری، اندرو جیمز هارتلی (2005). این کتاب نیز بسیار کتاب ارزشمندی است ولی بر دراماتورژی آثار شکسپیر متمرکز است و با توجه به اینکه هنوز در زبان فارسی کتابی درباره فعالیت عملی دراماتورژی به صورت کلی منتشر نشده است، این کتاب در اولویت بعدی قرار می‌گیرد.

- فرایند دراماتورژی، اسکات، آر. آیرلن؛ آن فلچر؛ جولی فلیس دوبینر (2010). این کتاب راهنمای عملی بسیار خوبی برای دراماتورژی محسوب می‌شود که به قلم همین مترجم ترجمه شده است.

در پایان لازم می‌دانم از استاد گرانقدرم جناب آقای منصور براهیمی قدردانی کنم. ایشان از مرحله انتخاب کتاب و در تمام طول راه راهنمایی و حمایت خود را از من دریغ نکردند. دانش وسیع و دائرةالمعارفی ایشان در همه حوزه‌های مرتبط با تئاتر، که دراماتورژی تنها یکی از آنهاست همیشه مرا به تحسین واداشته است و من سالهاست که پاسخ سؤالاتم را در همه حوزه‌های مربوط به تئاتر نزد ایشان یافته‌ام. همچنین از همه همکاران گروه هنر سازمان «سمت» به ویژه سرکار خانم برهمند و نیز همکاران بخش ویرایش صمیمانه سپاسگزارم.

نرگس یزدی

پیشگفتار

گوست لایت راهنمایی مقدماتی در زمینه هنر و علم دراماتورژی است، به‌ویژه مفهومی از دراماتورژی که امروزه در تئاتر امریکایی به کار می‌رود. این کتاب که برای استفاده دانشجویان مقطع کارشناسی به نگارش درآمده، نه تنها برای دانشجویان ادبیات نمایشی و کسانی که مایل‌اند در زمینه دراماتورژی به صورت حرفه‌ای فعالیت کنند، بلکه برای کارگردانان، طراحان، بازیگران، و همه افرادی که قصد دارند توانایی خود را در دراماتورژی بهبود بخشند و یا با دراماتورژها همکاری نمایند، ابزار سودمندی ارائه می‌دهد. در اثر حاضر رویکردی به دراماتورژی ارائه می‌شود که علاوه بر به حداکثر رساندن تأثیر فعالیت دراماتورژ در هنر تئاتری، توانایی او را در هدایت گروه برای توسعه مداوم دراماتورژی به مثابه بخش انتقادی تئاتر امریکایی افزایش می‌دهد. این رویکرد بر مبنای نوشته‌های دراماتورژها در گذشته‌های دور پایه‌ریزی شده است و نیز از مباحث جاری در میان دراماتورژها، کارگردانان و نمایشنامه‌نویسان امریکایی درباره ماهیت دراماتورژی و هدف از آن در تئاتر امروز بهره می‌برد.

امیدوارم با نگارش این کتاب، با تشویق دانشجویان به بررسی این حوزه و دنبال نمودن علاقه‌شان، در پیشبرد رشته دراماتورژی در ایالات متحده به موفقیت دست یابم. برای من ضرورت پرداختن به دراماتورژی از این جهت بود که حس کردم مهارت‌های مورد نیاز برای موفقیت در حوزه‌های دیگر فعالیتیم (تاریخ تئاتر،

نظریه انتقادی، نمایشنامه‌نویسی، تدریس و مطالعه ادبیات نمایشی) در اینجا در آفرینش یک اثر هنری زنده، کاربرد مستقیمی دارند. در خلق تئاتر، دراماتورژی من را به هیجانی وصف‌ناپذیر می‌رساند. خود را خوش‌شانس می‌دانم که در مقام دراماتورژ در تولیداتی همکاری داشته‌ام که در آنها به فعالیت من ارج بسیاری نهاده شده است و تأثیر مثبت چشمگیری در تولید یک اثر داشته‌ام، و توانسته‌ام پلهای ارتباطی مهمی میان عوامل اجرایی و هنرمندان، میان خود هنرمندان، میان تولید و متن و کمپانی و مخاطب برقرار کنم. شخصاً با برخی کمپانیها برای گزینش فصلهای نمایش ارتباط تنگاتنگی داشته‌ام و در برخی دیگر از من خواسته شد متون پیشنهاد شده برای اجرا را مطالعه کنم و درباره آنها نظر بدهم. از متون کلاسیک و متون نگاشته شده به زبانهای دیگر نیز برای اجراهای معاصر اقتباس نموده‌ام. در طی این سالها روابط کاری خوب، بد و زشتی (یا دست کم بی‌تفاوتی) با نمایشنامه‌نویسان، کارگردانان و کارگردانان هنری داشته‌ام. همچنین، در مقام نمایشنامه‌نویس با دراماتورژها همکاری کرده و به‌عنوان عضوی از یک تیم دراماتورژی در تولیدات بین‌المللی و چندزبانه نیز فعالیت داشته‌ام. اغلب دراماتورژهای امریکایی فعالیتهای مشابهی دارند؛ آنچه ما را به هم می‌پیوندد عشقمان به کشف تئاتری و اعتقاد به این راز مشترک است که دراماتورژی، هرچند انجام دادن صحیح و شایسته آن بسیار دشوار است، به‌طرز شگفت‌آوری رضایت‌بخش و جذاب است.

از آنجا که دراماتورژی رشته‌ای چندوجهی است، تمامی افرادی که این کتاب را مطالعه می‌کنند لزوماً نتایج ارائه شده در آن را همسو با فعالیت یا تجربه-شخصی خود نمی‌یابند؛ همچنین، این کتاب نمی‌تواند جایگزین آموزش نقادانه‌ای باشد که یک دراماتورژ نوپا در سالن تمرین و از طریق همکاری با دراماتورژهای مجرب‌تر می‌آموزد؛ بلکه تنها به‌منزله مقدمه‌ای بر این رشته است تا ابزار عقلانی و هنری مورد نیاز را برای دراماتورژ تازه‌کار فراهم نماید و او بتواند از طریق تمرین مستمر به دراماتورژی شخصی و منحصربه‌فرد خود دست یابد. دراماتورژی به‌راستی دنیایی از امکانات بی‌حدوحدصر است و به اشتراک گذاشتن آن بسیار موجب خوشوقتی است.

کتاب گوست لایت شامل سه بخش است: فلسفه، تحلیل و عمل. در بخش نخست، پیش‌زمینه موثقی از تاریخچه و کاربرد این رشته ارائه می‌شود و بدین‌منظور به شرح تاریخچه مبسوط دراماتورژی و بحث درباره این مسئله می‌پردازیم که چرا دراماتورژی در تئاتر امریکایی که در پی عمق‌بخشیدن و گسترش خود است، به اندازه طراحی لباس و یا گیشه ضروری است. در بخش دوم مهم‌ترین مجموعه مهارتهای دراماتورژ که همانا خواندن و نوشتن است بررسی می‌شود و فنون متنوعی برای تفسیر و تشخیص ماهرانه و مواجهه انتقادی با متون شرح داده می‌شود و نیز شیوه‌هایی برای نوشتن درباره آنها به‌نحوی روان و معنادار ارائه می‌گردد. با وجود اینکه عنوان فصل چهارم «شیوه دوازده‌مرحله‌ای» به الگوی دوازده‌مرحله‌ای درمان در گروههای درمانی از قبیل «الکلیهای گمنام» شباهت دارد، در اینجا معنای تحت‌اللفظی این عنوان مدنظر ما نیست. الگوی تحلیلی که در این کتاب ارائه شده، در برخی جنبه‌های کلیدی با الگوی دوازده‌مرحله‌ای درمان اشتراک دارد؛ این الگو از تمامیت برخوردار است، بر تواضع و مسئولیت شخصی تأکید می‌ورزد، فرایندمحور است، و ابزاری در اختیار خوانندگان قرار می‌دهد تا بتوانند تا پایان عمر از آن سود جویند. در بخش سوم به بررسی این موضوع می‌پردازیم که چگونه دراماتورژ خود را به‌عنوان هنرمند و همکار به کارگردان معرفی می‌کند، چگونه با گروه بازیگران، عوامل اجرا و مخاطب به‌منظور غنی نمودن تجربه تئاتری همکاری می‌نماید

و چگونه در توسعه نمایشهای جدید، تئاتر ابداعی، تئاتر مستند و اقتباس فعالیت می‌کند. در پایان اغلب فصول کتاب، سه تمرین حاضر و آماده به‌عنوان تکلیف دوره ارائه شده است. این تمرینها که اکثراً از وظایف واقعی دراماتورژهای حرفه‌ای گرفته شده است و هر یک موجب پرورش مهارت‌های کاربردی ویژه‌ای می‌شوند، به سه دسته تقسیم می‌گردند:

عمیق شوید! این تمرینها به‌صورت فعالیت‌هایی فشرده و مستقل طراحی شده‌اند تا دانشجو در نظریه و/یا تمرین عملی ارائه شده در هر فصل بیشتر تفحص نماید.

فعالیت خود را گسترش دهید! این تمرینها بدین‌منظور طراحی شده‌اند که به دانشجو کمک کنند مطالب ارائه شده در هر فصل را در زمینه اجتماعی گسترده‌تر و معاصر خود قرار دهد. این تمرینها نشان می‌دهند که چگونه دانش ارائه شده در این فصل، شرایط زندگی در ایالات متحده و سراسر جهان در قرن بیست‌ویکم را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد و از آن تأثیر می‌پذیرد.

به پیش بروید! این تمرینها به دانشجویان کمک می‌کنند تا مطالب ارائه شده در هر فصل را تاریخ‌مند سازند (یعنی این مطالب را در شرایط اجتماعی متغیر در طول زمان در زمینه گفتگویی طولانی میان فعالان تئاتر، مورخان و منتقدان قرار دهند) و/یا جنبه‌های گوناگون یک پروژه حرفه‌ای را در یک کل برساخته گردآوری نمایند.

در پایان این کتاب مجموعه ضمیمه آمده که برای یافتن کتابی خاص در زمینه دراماتورژی به شما یاری می‌رساند و فهرستی از منابع به‌روز و سودمند موجود در سراسر دنیا را ارائه می‌دهد.

این کتاب به‌هیچ‌وجه نخستین تلاش برای تبیین دراماتورژی به‌شیوه‌ای کاربردی نیست، بلکه طی چند سال گذشته کتابهایی در این زمینه نگاشته شده‌اند که ممکن است تعدادشان محدود باشد، اما همگی کاملاً به هدفی مشخص تعهد دارند. مهم‌ترین آنها کتابی با عنوان *دراماتورژی در تئاتر امریکایی*: یک کتاب منبع¹ است که به قلم سوزان جوناس، جفری اس. پروئل و مایکل لوپو (1997) ویرایش شده است و مجموعه‌ای ارزشمند از مقالات دراماتورژها، نمایشنامه‌نویسان و کارگردانان برجسته را دربردارد. *واژگان در بازی*: نگارش خلاق و *دراماتورژی*² نوشته فلیشیا هاردیسن لندر (2005) متن سودمندی است که عمدتاً به دراماتورژی به مثابه یک فرم و تکنیک برای پرورش نگارش خلاق می‌نگرد. کتاب *مری لاکرست با عنوان دراماتورژی: تحولی در تئاتر*³ (2006) تاریخچه جامعی از دراماتورژی و مشکلات آن ارائه می‌دهد و کتاب *کتی ترنر و سین کی*. برنت با عنوان *دراماتورژی و اجرا*⁴ (2008) برای دانشجویان سطوح پیشرفته ضروری است. همچنین، مقالات و متون آکادمیک بسیاری درباره جنبه‌های مختلف این رشته وجود دارد و گروه‌های پژوهشی دراماتورژی در مجامع گوناگونی در سراسر جهان به‌صورت منظم گردهم می‌آیند و جلساتی برگزار می‌کنند. بهترین منبع آنلاین برای اطلاع از آخرین یافته‌های این حوزه سایت مدیران ادبی و دراماتورژهای امریکا <http://www.lmda.org>

1. *Dramaturgy in American Theatre: A Source Book*, edited by Susan Jonas, Geoffrey S. Proehl, and Michael Lupu

2. *Words at Play: Creative Writing and Dramaturgy* by Felicia Hardison Londré

3. *Dramaturgy: A Revolution in Theatre* by Mary Luckhurst

4. *Dramaturgy and Performance* by Cathy Turner and Synne K. Behrndt

است. منابع دیگری نیز در ضمایم این کتاب معرفی شده‌اند. یک دانشجوی سختکوش و پویا پس از مطالعه این کتاب باید تمامی منابع ارائه شده را بررسی نماید تا بتواند رویکردهای مختلفی را که فعالان پیشرو حوزه دراماتورژی اتخاذ می‌نمایند، درک کند.

افزون بر آن، در این کتاب نمایشنامه‌های ویلیام شکسپیر تنها به صورت سطحی و گذرا مورد بررسی قرار گرفته است. در این متن به جای اینکه به شیوه‌ای سراسری به این موضوع مهم بپردازم، و یا تنها یک فصل را به آن اختصاص دهم، خواننده را به مطالعه کتاب اندرو جیمز هارتلی با عنوان *دراماتورژ شکسپیری: راهنمای نظری و عملی*¹ (2005) دعوت می‌کنم. از آنجا که شکسپیر احتمالاً تنها نویسنده‌ای است که برای دراماتورژهای امریکا مشغولیت مداوم ایجاد می‌کند، شایسته است که دانشجویان دراماتورژی با دقت بر شیوه‌ها و مباحثاتی که این روزها برای حل مشکلات اجرای نمایشنامه‌های شکسپیر از سوی دراماتورژها ارائه می‌شود، تمرکز نمایند.

خوانندگانی که از دانش وسیعی بهره‌مندند درمی‌یابند که محتوای تاریخی این کتاب متمرکز بر روشننگری آلمانی است و شاید دیگر متفکران برجسته حوزه دراماتورژی که در دوره‌ها و مکانهای دیگری می‌زیسته‌اند، نادیده گرفته شده‌اند. این نگاه گزینشی به تاریخچه دراماتورژی برای ایجاد رویکردی مؤثر و بینارشته‌ای به‌عنوان الگویی ثمربخش برای پیشرفت دراماتورژی در ایالات متحده انجام شده است، بدون اینکه هیچ دوره یا مکانی تماماً کنار گذاشته شده باشد. مفهوم گوست لایتی دراماتورژی، دراماتورژ را درست در میانه گفتمان زیبایی‌شناسانه، سیاسی و فلسفی تولید تئاتر قرار می‌دهد، جایی که دراماتورژ می‌تواند نه تنها در تولیدات منفرد، بلکه در پیشبرد تئاتر جامعه خویش بیشترین سهم را داشته باشد؛ اما این تنها گام نخست در جهت پرورش مهارتها و افزایش دانش دانشجویان است. سعی من بر این بوده که تا حد امکان مطالب بیشتری را در این کتاب بگنجانم، اما در این متن مقدماتی، پیش از هر چیز تمایل دارم الگویی برای دراماتورژی ارائه دهم که هیجان‌انگیز، مؤثر، واجد تعهد سیاسی، انسان‌گرا و دیالکتیکی باشد؛ روشننگری آلمانی این الگو را با قدرت به نمایش می‌گذارد. البته، این بدان معنا نیست که دراماتورژیهای دیگر قادر به انجام این کار نیستند و دانشجوی سختکوش دراماتورژی باید بررسی تمامی نویسندگان نظریه‌پردازان دراماتیک و دراماتورژی و تولیدات آنها را در اولویتهای خود قرار دهد. منتقدان تئاتر و فیلسوفان فرانسوی و انگلیسی به‌ویژه دارای تاریخچه‌ای غنی هستند که در این کتاب به‌اجمال به بررسی آنها پرداخته شده است. اگر در این کتاب سعی می‌کردم گستره وسیعی را بگنجانم، که بسیار مایل بودم این کار را انجام دهم، باید وارد مباحثی درباره روشهای دراماتورژی می‌شدم که (هرچند برای آموزشهای سطوح بالا و پیشرفته مفید و حتی ضروری بود) رسالت مختصر این کتاب را پیچیده می‌نمود و با سودمندی و کاربردی بودن آن به‌عنوان یک راهنمای مقدماتی مغایرت داشت. اما در سراسر کتاب ارجاعات و پیشنهادهایی برای مطالعه بیشتر برای دانشجویانی که مسیرهای ویژه‌ای از این رشته گسترده و جذاب را دنبال می‌کنند، ارائه داده‌ام.

1. The Shakespearean Dramaturg: A Theoretical and Practical Guide